

13. תוספתא שביעית ו, ב - אין מחייבין אותו לוכל קניבתו של ירק ולא פת שעופשה ולא תבשיל שעברה צורתו.
 14. מגילת אסתר שם - ובהיותם ראויים פשיטא כי אינו חייב ג"כ לאכלם שהרי אין כאן חשש שמא יפסדו מאחר שהם טובים.
 15. הרב קוק קו"א כא - יש לומר דהוא אשגרתא דלישנא דתרומות, ושם מצוה ודאית ומברכים עליו... ודרך אגב נשנית גם בשביעית בלשון זה. אבל בנ"ד הכוונה בפת שעפשה שמותר לאבדה כיון דלא חזיא לו או להאכילה לבהמה.
 16. חזו"א יד, י - נראה דר"ל אין מחייבין אותו לחשבו למאכל אדם אלא רשאי להאכיל לבהמתו.
 17. שו"ת דעת כהן רמ - אף על פי שאין איסור להניח עד שירקבו, מ"מ עדיף לאכול ולקיים מצות לאכלה.
- חובת הצלה מהפסד**
18. בכורות יב: - האוכל מעיסת שביעית עד שלא הורמה חלתה - חייב מיתה ואמאי? כיון דאילו מטמא בת שריפה היא, לאכלה אמר רחמנא ולא לשריפה! שאני הכא דכתיב לדורותיכם.
 19. שביעית ח, ז - אין מבשלין ירק של שביעית בשמן של תרומה שלא יביאנו לידי פסול.
 20. מנחת שלמה ח, ז - מוכח לכאורה דאיכא דין משמרת גם בשביעית ואסור לגרום הפסד פירות שביעית, דאל"כ איך שייך לאסור הבישול בשמן של תרומה משום חשש הבאה לידי פסול, וע"כ דשאני הכא שמחויב בשמירה ולכן אסור לגרום להם פסול ואולי ילפינו לה מקודש.
 21. רמב"ם שמיטה ה, ה - הלכה הבהמה מאליה לתחת התאנה ואכלה אין מחייבין אותו להחזירה שנאמר ולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכול.
 22. חזו"א שביעית יד, ד - ונראה דוקא באוכלת מן התאנה במחבור אין מחזירין אותה אבל בתלוש חייב להחזירה דבתלוש שכבר זכה הוא ממונו עד הביעור ואיכא משום איסור מאכל אדם לבהמה.
 23. רמב"ם שמיטה ה, יז - אם הוציא פירות והגיעו לעונת המעשרות מותר לקוץ אותו שהרי הוציא פירותיו ובטל דין שביעית ממנו.
 24. ירושלמי שביעית ט, א - אין מחייבין אותו לשרש הקורנס בשביעית אבל משקף בעלין - ולא נמצא מאבד אוכלי בהמה? מאיליהן הן אבודין.
 25. ירושלמי שביעית ז, א - והדא קניבתא דירקא מסקין ליה לאיגרא והיא יבשה מן גרמה.
 26. מהרי"ט ח"א, פג - נשאלתי בתותין הללו שמאכילי העלי' שלהן לתולעי המשי אם מותר לעשות כן בשביעית הואיל ומאכל אדם הם ומפסידין אותו בלקיטת העלין... אין בזה משום לאכלה ולא להפסד הואיל וגרמא הוא ואינם מפסידין ביד כדמוכח בירושלמי בפ"א הדין קניסתא דירקא מסקין לה לאגר' והיא יבש' מגרמ'.
 27. חזו"א יד, י - ונראה דהא דמסקו לאיגרא לא מקרי מפסיד בידים דאם לא ייבשו ירקבו והיבוש מעלה להו, ומ"מ שמעינן שאין חייב לאוכלן או לבקש להן אוכלים.
 28. דרך אמונה בה"ל ה, ה - וי"ל דהחילוק הוא דהיכא דבא ההפסד ע"י מעשה כגון שבאה בהמה או גוי לאכלה שם חייב להצילה, אבל בדבר שאינו עושה כלום רק מעצמה מתייבשת אין איסור להעלותה לגג אף שתתייבש שם במהרה כיון שאין נעשה שם שום מעשה הפסד אלא

1. תוספתא שביעית ו א-ג - שביעית ניתנה לאכילה ולשתייה ולסיכה לאכל דבר שדרכו לוכל ולשתות דבר שדרכו לשתות ולסוך דבר שדרכו לסוך. כיצד לוכל דבר שדרכו לוכל אין מחייבין אותו לוכל קניבתו של ירק ולא פת שעופשה ולא תבשיל שעברה צורתו. כיצד לשתות דבר שדרכו לשתות אין מחייבין אותו להיות גומע אניגרון וסניגרון ולשתות יין בשמריו.
 2. ספהמ"צ לרמב"ן שכחת העשין ג - מצוה שלישית שאמרה תורה בפירות שביעית "והיתה שבת הארץ לכם לאכלה ודרשו לאכלה ולא לסחורה"... ונכפלה זאת המצוה באמרו ית' "ואכלו אביוני עמך". שלא אמר לאביוני עמך תעזוב אותם... אבל לשון אכילה מזכיר בהם הכתוב בכל מקום.
 3. מגילת אסתר - נראה לי כי מה שלא מנאה הרב הוא לפי שמה שדרשו חכמים לאכלה ולא לסחורה אין פירושו שיהא מצוה באכילתם רק לאכלה הותר לכם ולא לעשות בהם סחורה, וראה שאין באכילתם מצוה ממה ששינונו "שביעית ניתנה לאכילה ושתייה וסיכה כו', ולא קאמר שביעית מצוה באכילה ושתייה".
 4. חזו"א שביעית יד, י - אין חיוב לעולם לאכול פירות שביעית שאינן כשלמים שיהא מצווה באכילתן... אבל כוונת רמב"ן דאיסור סחורה הוא ממניין עשין כמבואר בדבריו ז"ל, אבל אין עשה באכילתן.
 5. שו"ת דעת כהן רמ - אף על פי שאין איסור להניח עד שירקבו, מ"מ עדיף לאכול ולקיים מצות לאכלה.
 6. הרב קוק קו"א כא - ואם יש מצוה באכילת פירות שביעית יש לומר שאסור לשבת בתענית רשות מי שיש לו פירות שביעית כל זמן שלא אכלו.
- איסור הפסד פירות שביעית**
7. שביעית ד, י - מאימתי אין קוצצין האילן בשביעית...
 8. פסחים נב: - רבי אילעאי קץ כפנייתא דשביעית. היכי עביד הכי? לאכלה אמר רחמנא, ולא להפסד!
 9. פירוש המשנה שם - מפני שהוא גוזל בני אדם, לפי שה' נתן פירותיהם לכל אדם.
 10. משנה ראשונה - ובאמת לא יתכן זה דא"כ אם רוצה להפקיר דמי שיווי הפירות לרבים מותר... אלא הטעם דמפסיד קדשים לאסור בכל ענין.
- הפסד כמות מועטה**
11. מהרי"ט אלגאזי חלה יד - מאחר דקי"ל בעלמא דסתם אכילה בכזית, ובין לעניין איסור לאו ובין לעניין מצוות עשה אינו עובר על הלאו ואינו מקיים המצווה כי אם בכזית, ה"ה הכא דלאכלה אמר רחמנא דדוקא בכזית או טפי מכזית הזהיר רחמנא לאכלה ולא להפסד וסחורה, אבל פחות מכזית אינו בכלל מ"ע כמו שהוא בשאר מצוות עשה דלאכילה כעשה דאכילת מצה וכיוצא.
 12. שרידי אש ח"ב - הרמב"ן שמנה אכילת פירות שביעית במניין המצוות, כוונתו מטעם לאו הבא מכלל עשה לאכלה, ולא להפסד, אבל לא שיש כאן מצוות אכילה כמו קדשים ותרומה. וא"כ לא שייך בזה שיעורים שיש במצווה או איסור, והאיסור להפסיד אינו כמו איסור אכילה שיש בו שיעורים, ושפיר חל האיסור אף על פחות מכזית.

שע"י שמונחת נפסדת במשך הזמן וכיון שאין כתיב בשביעית משמרת א"צ למונעה מזה.

ולפ"ז הרואה פירות שביעית מונחין בדרך צריך להגביהן או להזיזן למקום שלא ידרכו עליהן דכיון דאנשים מפסידין אותן בידים ואפי' גוים צריך למנעם מזה וכנ"ל ומי שיש לו אילן תאנים וכיו"ב ונושרין פירות במקום מדרס בנ"א צריך כל יום לפנות הפירות שלא ידרסו עליהן ומכ"ש דצריך ליזהר שלא לדרוס על פירות שביעית דהוי כמפסיד בידים.

29. מאמר מרדכי מאמר יב - להלכה אנו פוסקים כמהרימ"ט שגרם הפסד פירות שביעית מותר משום שאילולא דבריו א"א למצוא ידינו ורגלינו בשמיטה.

30. מאמר מרדכי יג, יג - גרם הפסד פירות שביעית - מותר, אך יש להשתדל לאכול כל מה שראוי לאכילה ולא להביא פירות שביעית לידי הפסד, ולכן מן הראוי שידאג שלא יגרום בידים שייפסדו פירות שביעית.

איסור בזיון

31. ירושלמי ה, ב - אין סכין שמן של שביעית במרחץ אבל סך הוא מבחוח ונכנס.

32. שנות אליהו ה, ג - אין מוכרין פירות שביעית לא במדה וכו' - והטעם בכולן משום בזיון.

33. מקדש דוד (שביעית סי' מב אות ב): ונראה דזהו נמי הטעם דאמרינן בתוספתא דאין סכין שמן של שביעית בידיים טמאות ע"ש, ואף דאינו נאסר משום טומאה וליכא הפסד.

34. כלכלת שביעית - שביעית מותר לאכול לכל וגם אין צריך פדיון ומותר לאכול בכל מקום, אין קדושת גבוה כלל והוה כחולין, ומאי דנקרא קודש הוא רק לעניין דינים של שביעית דאסור לסחורה ולהפסד וחייב בביעור.

35. שבת הארץ קו"א כה - מפני כבוד קדושת שביעית אין לסוך גם עכשיו את השמן של שביעית כי אם בידיים טהורות ע"י נטילת ידיים, כשם שתקנו נטילת ידיים לסעודה וסמכו גם כן על המקרא של והתקדשתם אלו מים ראשונים, וכ"ש שכשר הדבר לדון כן בשמן של שביעית שנקרא קודש, והמקדש עצמו בזה לקיים הלכה זו גם בזמן הזה תבוא עליו ברכה.

36. מאמר מרדכי שביעית יג - כשם שאסור להפסיד פירות שביעית כך אסור לזלזל בהם ולבזותם, גם באופן שאין בו הפסד, וי"א שאיסור ביזיון נוהג בפירות שביעית גם לאחר שפקעה קדושתם. ומסיבה זו, ראוי שלא לזרוק פירות שביעית לאחר שנפסלו ממאכל אדם ופקעה קדושתם ללא עטיפה לפח האשפה, למרות שבשעה זו אין בהם איסור הפסד